

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 08.07.2015
Vår ref.: 15-604/HH
Deres ref.: 14/1798 SL TV/HKT

Høringsuttalelse - skattemessig behandling av verdipapirfond

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 14.04.15 der det var vedlagt et høringsnotat med forslag om endringer i skattereglene for verdipapirfond.

1. Hovedsynspunkter

- Finans Norge er enig i Finansdepartementets forslag om at verdipapirfond fortsatt skal være egne skattesubjekter, og vurderer det som positivt at det foreslås å gjøre beskatningen av norske verdipapirfond mer lik skattleggingen av utenlandske fond.
- Finans Norge mener at det bør innføres en modell som innebærer at verdipapirfond får fradrag for utdeling av skattepliktig resultat samtidig som utdelingene skattlegges i sin helhet som renteinntekt hos andelseierne. Med en slik modell vil man unngå at verdipapirfond må dele ut et større beløp enn skattepliktig resultat for ikke å komme i skatteposisjon.
- Finans Norge mener at det bør gis adgang til at andelseierne ved realisasjon kan beskattes for de faktiske inntektene fordelt på aksjeinntekter og renteinntekter. De foreslåtte sjablongreglene bør kunne anvendes for de verdipapirfond som ikke kan eller vil fordele de faktiske inntektene.
- Finans Norge mener at definisjonen av aksjer bør være videre enn det departementet foreslår når aksjeandelen i verdipapirfondet skal beregnes. Vi vil tilrå at også derivater med aksjer som underliggende objekt (både innenfor og utenfor EØS) og andre instrumenter som kan sies å være aksjelignende skal regnes som aksjer ved beregningen av aksjeandelen.

- Finans Norge mener at det bør presiseres hvordan andeler i andre fond skal tas hensyn til når man beregner forholdet mellom aksjer og andre verdipapirer i eierfondet.
- Finans Norge mener at det bør tas hensyn til andeler i underliggende fond i flere ledd ned i en eierkjede ved beregningen av aksjeandelen. Vi viser til at dersom det kun tas hensyn til andeler i underliggende fond i ett ledd, vil den del av fondets inntekter som skal behandles som aksjeinntekt i mange tilfeller bli for lav.
- Finans Norge mener at det bør klargjøres hva som menes med begrepet "tilfredsstillende dokumentasjon", og legges opp til dokumentasjonskrav som er mulig å praktisere.
- Finans Norge mener at det bør fastsettes en overgangsregel der andelens inngangsverdi (for andelseiere som er omfattet av fritaksmetoden) oppskrives til markedsverdien pr. 01.01.16.
- Finans Norge mener at spørsmålet om skattefritak ved grenseoverskridende fusjon av verdipapirfond bør vurderes sammen med det foreliggende forslaget.

2. Innledning og bakgrunn

Skattereglene for verdipapirfond er i dag basert på en sondring mellom aksjefond og obligasjonsfond. Beskatningen av aksjefond er tilpasset reglene som gjelder for aksjer, mens beskatningen av obligasjonsfond er basert på andre prinsipper og tilpasset rentepapirer. Fond som investerer i både aksjer og rentepapirer (kombinasjonsfond), følger reglene for aksjefond.

Finansdepartementet mener det er to hovedproblemer med dagens ordning. For det første innebærer reglene en viss dobbeltbeskatning av renter i fond som eier både aksjer og rentepapirer, sammenlignet med direkte eide rentepapirer. For det andre legger reglene til rette for skattemessige tilpasninger siden en nominell aksjeandel i et verdipapirfond innebærer at fondet anses som et aksjefond som omfattes av fritaksmetoden.

Departementet foreslår i utkastet til regelendringer at det skattemessige skillet mellom aksjefond og obligasjonsfond oppheves, og at alle typer verdipapirfond heretter skal skattlegges etter samme regler. I stedet for at det skilles mellom ulike typer fond, skal det skilles mellom de delene av inntektene i fondet som knytter seg til henholdsvis aksjer, andre verdipapirer enn aksjer og kontanter. Departementet uttaler at forenklingshensyn tilsier at differensieringen gjøres noe sjablonmessig.

Etter forslaget vil utdeling fra verdipapirfond med mer enn 90 prosent aksjeandel skattlegges som aksjeutbytte, mens utdeling fra verdipapirfond med mindre enn 10 prosent aksjeandel vil skattlegges som renteinntekt. Utdeling fra verdipapirfond med mellom 10 og 90 prosent aksjeandel splittes i en del som skattlegges som aksjeutbytte og en del som skattlegges som rente, beregnet forholdsmessig ut fra aksjeandelen. Utgangspunktet for fordelingen mellom skattepliktig avkastning og skattefri avkastning vil følgelig være eierforholdet, og ikke en fordeling av faktisk aksjeavkastning og renteinntekt. Den samme fordelingen legges til grunn for fondets fradragsrett ved utdeling til andelseierne. Aksjeandelen beregnes ut fra forholdet mellom verdien av aksjer og andre verdipapirer ved inntektsårets begynnelse.

Ved innløsning av andel og andre former for realisasjon, beregnes gevinst og tap på andelen etter vanlige regler. For andelseiere i fond med andre verdipapirer enn aksjer, begrenses skattefritak etter fritaksmetoden forholdsmessig, beregnet ut fra aksjeandelen i salgsåret og i ervervsåret. Ubenyttet skjerming etter aksjonærmodellen kan etter forslaget utnyttes i hele gevinsten.

Departementet bemerker at endringene vil gi mer likeartede rammebetingelser for ulike typer norske og utenlandske fond, og bidra til en mer rettferdig konkurransesituasjon i markedet.

3. Mer likeartede rammebetingelser for norske og utenlandske verdipapirfond

Finansdepartementet uttaler i høringsnotatet at et av hovedproblemene med gjeldende regelverk er at regelen om at kombinasjonsfond skal følge reglene for aksjefond kan utnyttes til skattemessige tilpasninger. Utenlandske kombinasjonsfond er i mange tilfeller ikke skattepliktig for renter etter hjemlandets regler. Dersom slike utenlandske fond hovedsakelig investerer i rentepapirer, men har en eller noen få aksjer, skal fondet etter norske skatteregler behandles som aksjefond. Norske selskaper kan dermed oppnå skattefri renteavkastning ved å investere i slike fond etablert i EØS, ved at fritaksmetoden får anvendelse ved utdelinger fra fondet til selskapene. Norske privatpersoner vil få fullt skjermingsfradrag ved investering i slike fond, slik at renteavkastningen i stor grad blir skattefri. Slike utenlandske fond får et konkurransefortrinn sammenlignet med norske fond.

Finans Norge er enig i departementets forslag om at verdipapirfond fortsatt skal være egne skattesubjekter, og vurderer det som positivt at det foreslås å gjøre beskatningen av norske fond mer lik skattleggingen av utenlandske fond. Imidlertid mener vi at det er en svakhet ved høringsnotatet at det ikke er drøftet om norske verdipapirfond i større grad bør være fritatt for skatt, for å gjøre konkurransesituasjonen lik for norske og utenlandske fond.

Mens utenlandske fond som i mange tilfeller er fritatt for skatteplikt etter hjemlandets regler kan være akkumulerende også for renteinntekter, må norske fond med renteinntekter

etter forslaget foreta utdelinger til andelseierne for å unngå at fondet får skattekostnad. Dette innebærer at mange utenlandske fond fortsatt vil ha et konkurransefortrinn sammenlignet med norske fond ved at beskatningen av renteinntekter kan utsettes ved investering i utenlandske fond i motsetning til en investering i norske fond.

4. Alternativ modell for skattemessig behandling av verdipapirfond

Utdelinger

Finans Norge mener at det bør innføres en modell som innebærer at verdipapirfond får fradrag for utdeling av skattepliktig resultat samtidig som utdelingene skattlegges i sin helhet som renteinntekt hos andelseierne. Med en slik modell vil man unngå at verdipapirfond må dele ut et større beløp enn skattepliktig resultat for ikke å komme i skatteposisjon.

Slik forslaget foreligger vil eksempelvis et kombinasjonsfond med 50 prosent aksjeandel måtte dele ut 100 dersom det skattemessige resultatet er 50. Dette vil øke den løpende skatteplikten for andelseierne i forhold til om de hadde gjort investeringen direkte i henholdsvis rene aksje- og obligasjonsfond. Obligasjonsfondene vil kun dele ut sitt skattepliktige resultat. Rene aksjefond er akkumulerende, hvilket innebærer at skatt på løpende avkastning i fondet utsettes til realisasjon. Denne skattekreditten er særlig viktig for personlige andelseiere omfattet av aksjonærmodellen, men er også gunstig for andelseiere omfattet av fritaksmetoden ettersom gevinst ved realisasjon er helt fritatt beskatning, mens 3 prosent av utbytte er skattepliktig.

Utdeling og tilhørende fradragsrett bør derfor etter vår vurdering begrenses til fondets skattemessige resultat. En slik løsning innebærer også at investeringer i utenlandske kombinasjonsfond som svært ofte er akkumulerende, skattemessig blir noe mindre favorisert sammenlignet med investeringer i norske fond. For fondet som sådan synes det nøytralt om denne alternative modellen velges eller om den foreslåtte modellen fra departementet legges til grunn.

Realisasjon av andeler

Finans Norge mener at det bør gis adgang til at andelseierne ved realisasjon kan beskattes for de faktiske inntektene fordelt på aksjeinntekter og renteinntekter (og som sjablongreglene nettopp sikter mot å treffe). Beskatning av faktiske inntekter forutsetter at det på daglig basis holdes rede på den enkelte andelseiers løpende skatteposisjon fordelt på de to inntektskategoriene ("aksje- og rentebest"). Dette gjøres allerede i dag for norske rentefond (dog begrenset til "rentebest"), men er fullt mulig å gjøre også for kombinasjonsfond. Så lenge forvaltningsselskapet er i stand til å identifisere inntektenes opphav (aksje- eller renteinntekt) er det ikke nødvendig å begrense hvor mange ledd ned man kan gå når det gjelder andeler i underliggende fond.

Bakgrunnen for vårt forslag er at for andelseiere underlagt fritaksmetoden innebærer den foreslåtte sjablonmodellen at det vil være skattemessig ugunstig å investere i kombinasjonsfond som deler ut utbytte sammenlignet med tilsvarende investering i et aksje- og rentefond hver for seg. Siden kombinasjonsfondet årlig minst vil dele ut det skattepliktige resultatet, innebærer det at andelseierne løpende vil bli beskattet for renteavkastningen. Ved realisasjon er det derfor i all hovedsak aksjeinntekter som realiseres. Departementets forslag innebærer imidlertid at kun en del av den realiserte avkastningen vil falle innenfor fritaksmetoden selv om mer eller mindre hele den realiserte avkastningen i praksis vil være aksjeinntekter. For et verdipapirfond med en gjennomsnittlig aksjeandel på 50 prosent, innebærer departementets forslag at kun halvparten av den realiserte avkastningen faller innenfor fritaksmetoden.

De foreslåtte sjablongreglene bør kunne anvendes for de verdipapirfond som ikke kan eller vil fordele de faktiske inntektene på aksjeinntekter og renteinntekter, men det bør ikke være mulig å "sjonglere" mellom de to modellene fra år til år (dog bør det være adgang til å endre).

I praksis vil vi anta at det primært vil være kombinasjonsfond med et stort innslag av andelseiere som er omfattet av fritaksmetoden som vil finne det regningssvarende å etablere systemer hvor det holdes rede på den enkeltes løpende skatteposisjon fordelt på de to inntektskategoriene.

For å unngå skattemessige tilpasninger bør skjermingsfradraget for personlige andelseiere fastsettes i henhold til de sjablongreglene som departementet har foreslått.

5. Andre merknader til forslaget i høringsnotatet

Inntekt fra aksjer og rentepapirer

Departementet presiserer i høringsnotatet at man med aksjeandel kun mener direkte eide aksjer. Kontanter og derivater vil være likestilt med rentepapirer. Dette vil slå uheldig ut for aksjefond som også benytter aksjederivater eller andre instrumenter som kan sies å være aksjelignende ved forvaltningen. Finans Norge vil derfor tilrå at også slike instrumenter og derivater med aksjer som underliggende objekt (både innenfor og utenfor EØS) skal regnes som aksjer ved beregningen av aksjeandelen. Dette vil være konsistent med at aksjederivater (innenfor EØS) i relasjon til fritaksmetoden likestilles med aksjer.

Videre vil vi peke på at alle verdipapirfond må ha kontanter for å løse inn andeler. Det er urimelig å likestille kontanter med rentepapirer, og "vanne ut" aksjeandelen. Kontanter har ingen differanse mellom inngangsverdi og utgangsverdi og bør etter vår oppfatning holdes utenfor når aksjeandelen i verdipapirfondet skal beregnes.

Særlig om andeler i underliggende fond

Ved beregningen av forholdet mellom aksjer og andre verdipapirer i et verdipapirfond foreslår departementet at andeler i andre fond skal inngå i beregningen dersom de utgjør mer enn 25 prosent av samlet verdi ved inntektsårets begynnelse. Det foreslås følgelig at man skal se bort fra andeler i underliggende fond hvis slike andeler utgjør 25 prosent eller mindre av verdiene i eierfondet ved inntektsårets start. Etter departementets vurdering vil det være en rimelig avveining mellom hensynet til forenkling og nøyaktighet å sette en verdigrænse ved 25 prosent. Ved beregningen medtas aksjer som det underliggende fondet eier direkte, med en tilsvarende forholdsmessig del.

Høringsnotatet er noe upresist når det gjelder hvordan andeler i andre fond skal tas hensyn til når man beregner forholdet mellom aksjer og andre verdipapirer i eierfondet. Etter vår vurdering bør det fremgå klarere at det er underfondets plasseringer i underliggende aksjer (og/eller aksjederivater) som skal inngå.

Det skal ikke tas hensyn til aksjer som eies av underliggende fond lenger ned i eierkjeden enn ett ledd. Departementet begrunner også denne begrensningen med forenklingshensyn og ut fra den forståelse at adgangen til å investere mer enn 10 prosent av fondets eiendeler i underliggende fond er avskåret etter verdipapirfondloven § 6-2. Denne bestemmelsen gjelder imidlertid kun for verdipapirfond som er UCITS. Det vil med andre ord være flere fond som har større eierandel enn 10 prosent i underliggende fond flere ledd ned i en eierkjede og det bør etter vår oppfatning derfor tas hensyn til andeler i underliggende fond i flere ledd. Hvis det kun tas hensyn til andeler i underliggende fond i ett ledd, vil den del av fondets inntekter som skal behandles som aksjeinntekt i mange tilfeller bli for lav. Dersom en investor for eksempel har investert i et fond som igjen har investert i aksjefond i to ledd, vil investeringen i det ene aksjefondet falle utenfor fritaksmetoden selv om det utelukkende er investert i aksjer.

Innberetning fra fondet og andelseiers dokumentasjonsplikt

Den foreslåtte løsningen forutsetter at fordelingen i verdipapirfondet mellom aksjer og andre verdipapirer ved årsskiftet er kjent. Departementet legger opp til å fastsette forskriftsbestemmelser med hjemmel i ligningsloven § 5-9 som pålegger norske verdipapirfond å innrapportere slike forholdstall til Skatteetaten. Også utenlandske verdipapirfond vil kunne få anledning til å innrapportere opplysninger som er nødvendige for å fastsette aksjeandelen ved årsskiftet.

Departementet foreslår at andelseier selv må dokumentere sammensetningen av aksjer og andre verdipapirer dersom fondet ikke har innrapportert dette. Hvis tilfredsstillende dokumentasjon ikke blir fremlagt for Skatteetaten, vil utdelinger fra fondet bli skattlagt som

rente. Dersom dokumentasjon kun mangler for andel i underliggende fond, anses andeler i det underliggende fondet som andre verdipapirer enn aksjer.

Finans Norge vil be om at det blir klargjort hva som menes med begrepet "tilfredsstillende dokumentasjon", og at det legges opp til dokumentasjonskrav som det er mulig å praktisere.

Overgangsregler

Forslaget gjelder ikke bare de som investerer fra 2016, men også eksisterende plasseringer. Eksisterende andelseiere som har kjøpt andelene tidligere og realiserer etter 01.01.16 vil følgelig bli beskattet for renteinntekter som de har antatt har vært skattefrie. Det er ikke gitt overgangsregler eller noen form for oppjustering av inngangsverdien slik at utgangspunktet for gevinstberegninger blir verdien pr. 01.01.16.

For privatpersoner kan vi ikke se at dette skaper noen utfordringer, men for andelseiere som er omfattet av fritaksmetoden er det annerledes. Dersom det ikke fastsettes overgangsregler vil andelseiere som er omfattet av fritaksmetoden ha incentiver til å innløse sine andeler før årsskiftet. Vi vil derfor anmode departementet om å fastsette en overgangsregel der andelens inngangsverdi (for andelseiere som er omfattet av fritaksmetoden) oppskrives til markedsverdien pr. 01.01.16. En slik overgangsregel vil ikke ha noen provenyeffekt siden den enkelte andelseier selv vil kunne oppnå den samme effekt ved å innløse og tegne i samme fond før 31.12.15.

Scheel-utvalgets utredning

Ved å knytte beskatningen av fond og andelseiere direkte til fondets inntekter og eiendeler, slik det foreslås i høringsnotatet, skjerpes skatten for andelseiere i kombinasjonsfond. Finans Norge vil bemerke at forslaget bør ses i sammenheng med Scheel-utvalgets utredning, spesielt forslaget til nye regler om eierbeskatning. Vi viser til at Scheel-utvalget foreslår en kraftig økning i skatt på eierskap, som i realiteten vil innebære opp til 41 prosent skatt på utbytte og aksjegevinster.

Videre vil vi bemerke at Scheel-utvalget foreslår kildeskatt på renter. Det må antas at også utdelinger fra kombinasjonsfond som klassifiseres som renteinntekt på mottakers hånd vil omfattes av dette forslaget. Forslaget vil om det gjennomføres bidra til at norske kombinasjonsfond ikke blir konkurransedyktige sammenlignet med tilsvarende utenlandske fond. Dette vil være uheldig for norske kombinasjonsfond og norske kapitalforvaltningsmiljøer.

Skattefritak ved grenseoverskridende fusjon av verdipapirfond

Finans Norge mener at spørsmålet om skattefritak ved grenseoverskridende fusjon av verdipapirfond bør vurderes sammen med det foreliggende forslaget. Det vises i denne sammenheng til Prop. 149 L (2010-2011) punkt 6.6.5.6.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Erik Johansen
fagdirektør

Herborg Horvei
fagsjef